

IZVJEŠTAJ

O ZVANIČNOJ POSJETI MINISTARKE PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA, PROF. DR ANĐELE JAKŠIĆ-STOJANOVIĆ, REPUBLICI ALBANIJI, TIRANA, 29-30. MAJA 2024. GODINE

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija, prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović, predvodila je crnogorsku delegaciju na Ministarskoj konferenciji u Tirani, održanoj u periodu od 29-30.maja 2024.godine.

Ministarska konferencija se tradicionalno realizuje u organizaciji Grupe za praćenje Bolonjskog procesa (BFUG), a njen ovogodišnji domaćin bilo je Ministarstvo obrazovanja i sporta Republike Albanije, gdje su se na jednom mjestu okupile delegacije zemalja članica Evropskog prostora visokog obrazovanja (EHEA), i njihovi konsultativni partneri (njih 47), predvođene ministrima nadležnim za oblast obrazovanja, sa ciljem sagledavanja dostignuća u implementaciji Bolonjskih reformi, kao i sa ciljem diskusije na najznačajnije teme i izazove sa kojima se suočavaju sistemi visokog obrazovanja.

Ovaj događaj je na jednom mjestu okupio zvaničnike, donosioce odluka, konsultativne partnere, rektore univerziteta, studente i ostale relevantne učesnike u sistemu visokog obrazovanja.

Konferenciju je otvorio predsjednik Vlade Republike Albanije, Edi Rama zajedno sa ministarkom obrazovanja i sporta Republike Albanije, Ogertom Manastirliu. Predsjednik Rama je naveo da obrazovanje predstavlja snagu koja nas ujedinjuje, zalažući se za saradnju umesto podjela, kao i za usmjerenost ka budućnosti, a ne prošlosti.

Pia Ahrenkilde Hansen, generalna direktorica za obrazovanje, mlade, sport i kulturu pri Evropskoj komisiji se zahvalila doprinosu Grupe za praćenje Bolonjskog procesa i sa njim povezanim podgrupama, i istakla važnost zaštite fundamentalnih vrijednosti, potrebu za reformama Evropskih standarda i smjernica (ESG), posvećenost socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja, kao i važnost digitalne tranzicije i izazova koje sa sobom nosi vještačka inteligencija.

Na Ministarskoj konferenciji usvojen je Tirana Communique, dokument koji predstavlja buduću, zajednički okvir djelovanja na prostoru EHEA, s ciljem implementacije šest fundamentalnih vrijednosti sistema visokog obrazovanja, a koje uključuju: akademske slobode, akademski integritet, autonomiju ustanova visokog obrazovanja, participaciju studenata u upravljačkim strukturama, kao i javnu odgovornost kako ustanova, tako i donosilaca odluka u sistemu visokog obrazovanja.

Takođe, Tirana Communique je potvrdio posvećenost zemalja EHEA ispunjavanju 3 ključne obaveze Bolonjskog procesa: tri ciklusa studija, priznavanje diploma i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja. Obezbeđenje kvaliteta u skladu sa

Evropskim standardima i smjernicama (ESG), akademski integritet, uključenost studenata u upravljačke strukture, cjeloživotno učenje, dostizanje ciljeva održivog razvoja UN-a (SDGs), adekvatna primjena vještačke inteligencije (AI), kao i mobilnost studenata (najmanje 20% studenata), predstavljaju neke od najvažnijih smjernica budućih pravaca razvoja visokog obrazovanja do 2030. godine, a koji su definisani ovim dokumentom.

Tekst Tirana Communique predložen je od strane Grupe za praćenje Bolonjskog procesa i koncipiran na način da odražava prijedloge i rezultate rada ove Grupe, kao i povezanih podgrupa, u periodu između dvije Ministarske konferencije. Sekretarijatom Grupe za praćenje Bolonjskog procesa je u proteklom četvorogodišnjem periodu presjedavala Republika Albanija, koja je ujedno domaćin ovogodišnje Konferencije.

Implementacija dogovorenih obaveza, a koje proizilaze iz Tirana Communique zahtijeva aktivan doprinos svih učesnika u sistemu visokog obrazovanja, kako bi se studentima omogućilo sticanje kvalitetnog visokog obrazovanja, zasnovanog na fundamentalnim vrijednostima definisanim ovim dokumentom.

Konferencija je bila fokusirana na nekoliko ključnih oblasti i tema koje se odnose na izazove implementacije ključnih obaveza Bolonjskog procesa, evropsku perspektivu internacionalizacije i mobilnosti, ulogu visokog obrazovanja u ispunjavanju digitalnih i zelenih imperativa, očuvanje osnovnih akademskih vrijednosti, kao i društvenu dimenziju visokog obrazovanja.

Izveštaj o implementaciji Bolonjskih reformi, u kome su prikazani i podaci u napretku Crne Gore, konstatuje kako je progres evidentan, ali je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se postigli postavljeni ciljevi za EHEA 2030.

Konferencija u Tirani je označila novu prekretnicu u zajedničkim naporima članica Evropskog prostora visokog obrazovanja posvećenosti stvaranju inkluzivnog, inovativnog i međusobno povezanog područja visokog obrazovanja širom Evrope. Imajući u vidu da Crna Gora participira u Bolonjskom procesu još od 2003. godine, te da je istovremeno i članica Evropskog prostora visokog obrazovanja, prisustvo na Ministarskoj konferenciji je potvrda naše zemlje zajedničkim inicijativama sa zemljama EHEA, a u vezi sa budućim pravcima razvoja visokog obrazovanja. Tokom trajanja Konferencije, ministarka Jakšić-Stojanović učestvovala je kao panelista na sesiji posvećenoj doprinosu Berlinskog procesa i zajedničkim inicijativama zemalja Zapadnog Balkana.

Tom prilikom istakla je značaj regionalnog povezivanja, učešća u zajedničkim projektima i istraživanju, kako bi region dostigao ciljeve i kvalitet visokog obrazovanja na putu EU integracija. Takođe, za crnogorsku delegaciju Ministarska konferencija u Tirani je bila prilika i za niz bilateralnih susreta i to sa delegacijama koje su predvodili resorni ministri Mađarske (Balazs Hanko), Luksemburga (Stephanie Obertin) i Turske (Erol Ozvar). Tokom posjete Tirani, ministarka se sastala i sa gradonačelnikom Tirane, Erion Veliajom. Na sastanku su se pokrenule brojne zajedničke inicijative iz resora obrazovanja, a posebnu pažnju su posvetili oblasti istraživanja, inovacija i razmjeni studenata. Gradonačelnik je izrazio zadovoljstvo zbog organizovanog sastanka i

predstavio nedavno nagrađeni projekat Tiranske piramide – muzej koji je transformisan u inovativni hab u okviru kojeg je otvoren I centar za obrazovanje tinejdžera (od 12 do 19 godina) iz oblasti robotike, programiranja fotografije, muzike... Veliaj je izrazio punu posvećenost Opštine Tirana realizaciji svih dogovorenih aktivnosti.

Delegaciju Crne Gore prilikom zvanične posjete Tirani, Republika Albanija, 29-30. maj 2024. godine činili su:

1. Prof dr Anđela Jakšić-Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija – vođa delegacije;

2. Mr Dragana Ćetković, v.d. generalne direktorice Direktorata za visoko obrazovanje i studentski standard;

3. Prof.dr Vladimir Božović, rektor Univerziteta Crne Gore;

4. Milica Kavedžić, pomoćnica direktora Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja;

5. Andrej Vukčević, predsjednik Studentskog parlamenta, Univerziteta Crne Gore.